T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/153
KARAR NO : 2024/427
KARAR TR : 07/10/2024

ÖZET: Davacının Ceza ve İnfaz Kurumunda geçirdiği infaz sürecinde, haksız şekilde tehlikeli tutuklu kararı alınarak haklarının kısıtlandığı iddiasıyla uğranıldığı ileri sürülen maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.A
Vekili : Av.D.Y
İdari Yargıda
Davalı : Adalet Bakanlığı
Vekili : Av. T.G
Adli Yargıda
Davalı : Maliye Hazinesi

I. DAVA KONUSU OLAY

1.Davacı vekili, Sincan 2 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumunda hükümözlü olarak bulunan müvekkilinin, 18/03/2022 tarihinde tehlikeli tutuklu statüsünde Sincan 2 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiğini, müvekkili hakkında alınan tehlikeli tutukluluk statüsünün kaldırılması yönünde kurum idaresine talepte bulunulduğunu, talebe ilişkin olarak Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 20/07/2022 tarih ve 2022/1436 sayılı ekli kararı ile *"Hükümözlünün talebi neticesinde yapılan değerlendirmede suç türünün ve suç vasfında herhangi bir değişikliğin olmadığıSincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile Sincan 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun idari yapısı, işleyişi, fiziki yapısı ve barındırılan suç guruplarının aynı statüde olduğundan hükümözlü hakkında alınan kararların uygulanmasının devamına,"* karar verildiğini, bu karara karşı şikayet yoluna başvurulduğunu, şikayetinin Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğinin 12/09/2022 tarih ve E. 2022/5119, K.2022/5920 sayılıkararı ile *"Şikayet edenin şikayetinin kabulüne, Sincan 2 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün 20/07/2022 tarihli ve 2022/1436 sayılı kararının iptaline, tehlikeli tutukluluk statüsüne ilişkin kararın, daha sonra da havalandırma, televizyon yayınları olanaklarından yararlanma hakkını kısıtlayan kararların yeniden değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmakla dosyanın ceza infaz kurumuna tevdi edilmesine,"* karar verildiğini, Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğinin bu kararı doğrultusunda Kurum İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı tarafından yeniden değerlendirme yapılarak 03/11/2022 tarih ve 2022/2129 sayı ile *"tehlikeli tutuklu statüsünde değerlendirilmesine, radyo, televizyon ve internet olanaklarının kısıtlanmasına, havalandırma süresinin 1 saat süre ile sınırlı tutulmasına"* karar verildiğini,bu karara karşı yeniden şikayet yoluna başvurulduğu veşikayetin Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğinin 06/12/2022 tarih ve E.2022/7570, K.2022/7696sayılı kararı ile *"şikayet edenin şikayetinin kabulüne, sincan 2 nolu f tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumu müdürlüğünün 03/11/2022 tarihli ve 2022/2129 sayılı kararının iptaline, infaz hakimliğinin kurum yerine geçerek karar verme imkanının olmaması nedeniyle iş bu karar sonrasında yeniden değerlendirme yapma yetkisinin ceza infaz kurumunun takdirinde olduğuna,"* karar verildiğini, Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğinin bu kararına karşı Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı (Cezaevi Savcılığı) tarafından itiraz yoluna gidildiği, söz konusu itirazın Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 23/12/2022 tarih ve 2022/5171 D.İş numaralıkararı ile *"Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliği'nin 06/12/2022 tarih 2022/7570 esas 2022/7696 karar sayılı kararının usul ve yasaya uygun olduğu anlaşılmakla, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Cezaevi Savcılığı tarafından yapılan itirazın reddine,"* karar verildiğini ve kararın kesinleştiğini, bu doğrultuda hükümözlü müvekkili hakkında Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığının 27/12/2022 tarih ve 2022/2376 sayılı kararı ile tehlikeli tutukluk halinin kaldırılmasına karar verilerek sonlandırıldığını belirterek; bu süreçtemüvekkilinin 1.936 gün haksız bir şekilde "tehlikeli tutuklu" olarak tutularak yaşadığı hak kısıtlamaları dolayısıyla manevi zarara uğradığını ileri sürerek şimdilik 30.000 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 25. İdare Mahkemesi 06/11/2023 tarih ve E.2023/1353, K.2023/1600 sayılı kararı** ile,uyuşmazlığın adli yargının görevine girdiğinden bahisle, davanın görev yönünden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Görüldüğü üzere 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu ile, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde

bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek, karara bağlamak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere infaz hakimliği görevli kılınmış, infaz hakimliğinin kararlarına karşı itiraz mercii de belirlenmek suretiyle bu Kanun uygulamasında takip edilmesi gereken süreç düzenlemiş bulunmaktadır.

Bakılan davada; 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu'nun yukarıda yer verilen hükümleri uyarınca, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlere yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamanın İnfaz Hakimliği'nin görevinde olduğu dikkate alındığında, bu hususta ki şikayete bakmakla görevli olan adli yargı merciinin, aynı şikayetlerden kaynaklanan tazminat istemli uyuşmazlığın görüm ve çözümünde de görevli olduğu sonucuna varıldığından iş bu tazminat isteminin de adli yargı yerinin görevi kapsamında olduğu açık bulunduğundan, iş bu davanın esasının incelenmesine olanak bulunmamaktadır.

Nitekim benzer bir olayda, Uyuşmazlık Mahkemesinin 26/02/2018 tarihli ve E: 2018/108 K:2018/108 sayılı kararı ile Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 15/02/2022 tarih ve E:2022/488 -K: 2022238 sayılı kararları da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi uyarınca davanın görev yönünden reddine,..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı hukuki sebeplerle nihai karar verilinceye kadar talep sonucu manevi tazminat tutanağını artırma haklarını saklı tutarak en az 28.000,-Euro (8 ay x 3500,-Euro)'ya tekabül eden Türk lirası tutarının dava tarihinde hesaplanacak kur üzerinden ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 36. Ağır Ceza Mahkemesi 24/11/2023 tarih ve E. 2023/350, K.2023/389 sayılı kararı ile, davacının yerleşim yeri adresi olan Manavgat Ağır Ceza Mahkemelerinin yetkili mahkeme olduğu gerekçesiyle, Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle dava dilekçesinin usul yönünden reddine, karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

5. **Manavgat 2. Ağır Ceza Mahkemesi 22/01/2024 tarih ve E. 2023/629, K.2024/29 sayılı kararı**ile, davanın görüm ve çözümünde idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Her ne kadar davacı tarafından 26/08/2017 tarihinde tutuklanıp cezaevine konulmasının ardından ceza infaz kurumlarının hukuka aykırı işlemlerinin tesisi ve icrası neticesinde haksız ve hukuka aykırı şekilde tehlikeli tutuklu olarak tutulması nedeniyle manevi zarara uğradığı ileri sürülerek, nihai karar verilinceye kadar talep sonucu manevi tazminat tutanağını artırma haklarını saklı tutarak en az 28.000,-Euro (8 ay x 3500,-Euro)'ya tekabül eden Türk lirası tutarının dava tarihinde hesaplanacak kur üzerinden ödenmesine karar verilmesi talebine ilişkin dilekçe Ankara 36.Ağır Ceza Mahkemesi tarafından yetkisizlik kararı verilerek mahkememize gönderilmiş ise de; tazminat talebine ilişkin dilekçe ile Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 13/06/2013 tarihli ve 2013/13652 Esas, 2013/16251 karar sayılı ilamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; 5271 Sayılı C'MK'nun 141. maddesinde "suç soruşturması ve kovuşturması sırasında" gerçekleşen koruma tedbirlerindeki hukuka aykırılıklar yönünden bu kanun hükümlerine göre tazminat istenebileceği ve madde metninde bu aykırılıkların tahdidi şekilde sıralandığı, bu anlamda davacının cezaevi idaresi tarafından hukuka aykırı olarak tehlikeli tutukluluk haline karar verilmesine dair iddiasına ilişkin işlemin koruma tedbiri niteliğinde olmadığı bu yöndeki hukuka aykırılıklar nedeniyle meydana gelen zararın idari yargı görev alanında kaldığı ve bu mahkemeler önünde tazminat isteminde bulunabileceği anlaşıldığından mahkememizin görevsizliğine, yetkili ve görevli mahkemenin Ankara İdare Mahkemesi olduğuna karar verilmekle aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı E.A vekili Av.D.Y tarafından açılan tazminat davasında 5271 sayılı CMK'nın 3-4-5.maddeleri uyarınca mahkememizin GÖREVSİZLİĞİNE,..."

6. Manavgat 2. Ağır Ceza Mahkemesince 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

7. 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un*"Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"(1) Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir. Bu kurumlarda bireysel veya grup hâlinde iyileştirme yöntemleri uygulanır.

(2) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar ile süresine bakılmaksızın, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek veya bu örgütün faaliyeti çerçevesinde, Türk Ceza Kanununda yer alan;

a) İnsanlığa karşı suçlardan (madde 77, 78),

b) Kasten öldürme suçlarından (madde 81, 82),

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan (madde 188),

d) Devletin güvenliğine karşı suçlardan (madde 302, 303, 304, 307, 308),

e) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan (madde 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315),

Mahkûm olanların cezaları, bu kurumlarda infaz edilir.

(3) Eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile bulundukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usûllerine ısrarla karşı koyanlar bu kurumlara gönderilirler.

(4) Birinci fıkrada tanımı yapılan kurumların ihtiyacı karşılama bakımından yetersiz olması hâlinde, diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenlikli bölümleri kullanılır.

(5) (Değişik: 25/5/2005-5351/1 md.) Müebbet hapis cezasına hükümlülerden, 107 nci maddede belirtilen koşullu salıverilme süresinin üçte ikisini, süreli hapis cezasına hükümlülerden toplam cezalarının üçte birini, üçüncü fıkrada belirtilen hükümlülerden geriye kalan toplam cezalarının üçte birini bu kurumlarda geçirerek iyi hâl gösterenlerin, tutum ve kişiliklerine uygun diğer ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine karar verilebilir."

8. 5275 sayılı Kanun'un *"Hükümlülerin gruplandırılması"* başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(1) Hükümlüler;

a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler,

b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler,

c) Tehlike hâli taşıyanlar,

d) Terör suçluları,

e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular,

gibi gruplara ayrılırlar.

(2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar."

9. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutuklama kararının yerine getirildiği kurumlar"* başlıklı 111. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklular, iç ve dış güvenlik görevlisi bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engelleri olan, 34 üncü maddede sayılan hâller dışında oda ve koridor kapıları sürekli olarak kapalı tutulan ve yasal zorunluluklar ayrık, dışarıyla irtibat ve haberleşme olanağı bulunmayan normal güvenlik esasına dayalı tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde diğer kapalı ceza infaz kurumlarının bu amaca ayrılmış bölümlerinde tutulurlar.

(2) Eylem ve davranışları ile 9 uncu madde kapsamına giren tutuklular, yüksek güvenlikli tutukevlerinde veya buna olanak bulunmadığı hâllerde yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde barındırılırlar.

(3) Kadın, çocuk ve gençlik tutukevleri müstakil olarak kurulabilir. Tutuklular, tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde, büyükler, kadınlar, gençler, çocuklar olmak üzere ve suç türleri de gözetilerek ayrı yerlerde barındırılırlar."

10. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların barındırılması"* başlıklı 113. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklular, maddî olanaklar elverdiğince suç türlerine ve taşıdıkları güvenlik riskine göre ayrı odalarda barındırılırlar. Aralarında husumet bulunanlar ile iştirak hâlinde suç işlemiş olanlar aynı odalarda barındırılmazlar ve birbirleri ile temas etmelerini engelleyecek tedbirler alınır."

11. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların hakları"* başlıklı 114. maddesi şöyledir:

"(1) Tutuklulardan çalışmaları istenebilir; ancak, buna mecbur tutulamazlar. Tutuklular istediklerinde idare, barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkânı yoksa, tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına da izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır.

(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu hususlaki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.

(4) Tutuklu, savunması için istediği müdafii seçmek ve görevlendirmek hakkına sahiptir. Her dereceden kurum görevlileri bu hususta tutukluya tavsiyelerde bulunamaz.

(5) Tutuklunun müdafii ile olan haberleşmesine ve kurum düzeni çerçevesinde temas ve görüşmelerine hiçbir suretle engel olunamaz ve kısıtlamalar konulamaz.

(6) Özel kanunda yer alan hükümler saklıdır. "

12. 5275 sayılı Kanun'un *"Kısıtlayıcı önlemler"* başlıklı 115. maddesi şöyledir:

"(1) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan tutuklulara soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince aşağıdaki tedbirler uygulanabilir:

a) Tutuklunun tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

b) Belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanması.

c) Gerekiyorsa kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

d) Saldırganlık göstermesi hâlinde belirli süreyle kelepçelenmesi veya hareketlerinin engellenmesi.

e) Yüksek güvenlikli bir kuruma nakledilmesi."

13. 5275 sayılı Kanun'un *"Tutukluların yükümlülükleri"* başlıklı 116. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi, kuruma alınma ve kayıt işlemleri, hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi, cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına ve sağlığın korunması kurallarına uyma, bina ve eşyaların korunması, kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi, oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar, arama, disiplin cezalarının niteliği ve uygulanma koşulları, kınama, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma, hücreye koyma, çocuk hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin tedbirleri ve cezaları, disiplin soruşturması, disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması, yönetim tarafından alınabilecek tedbirler, zorlayıcı araçların kullanılması, ödüllendirme, şikâyet ve itiraz, nakiller, disiplin nedeniyle nakil, zorunlu nedenlerle nakil, hastalık nedeniyle nakil, nakillerde alınacak tedbirler, avukat ve noterle görüşme hakkı, kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü, kütüphaneden yararlanma, süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, telefonla haberleşme hakkı, radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı, mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı, bu Kanunda sayılan günlerde dışarıdan gönderilen hediyeyi kabul etme hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, muayene ve tedavi istekleri, hükümlülerin beslenmesi, iyileştirme programlarının belirlenmesi, hükümlülerin sayısı ve uygulanacak güvenlik tedbirleri, eğitim programları, öğretimden yararlanma, muayene ve tedavileri, sağlık denetimi, hastaneye sevk, infazı engelleyecek hastalık hâli, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmeleri, ziyaret, yabancı hükümlüleri ziyaret, ziyaret ve görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 65 ilâ 76 ve 78 ila 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.

14. 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, infaz hâkimliklerinin kuruluş, görev, çalışma esas ve usullerini düzenlemektir.

(Değişik ikinci fıkra:14/4/2020-7242/1 md.) Bu Kanun, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemlere veya bunlarla ilgili faaliyetlere ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararlara yönelik şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak, ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin hâkim veya mahkeme tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulan infaz hâkimliklerine ilişkin hükümleri kapsar.

(Mülga üçüncü fıkra: 2/7/2018 – KHK/700/133 md.)"

15. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliklerinin Görevleri"* başlıklı 4. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

" İnfaz hâkimliklerinin görevleri şunlardır:

...

2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.

..."

16. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren onbeş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar

verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır.(Ek cümleler: 22/7/2010 - 6008/5 md.) Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

(Değişik beşinci fıkra:14/4/2020-7242/6 md.).İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren iki hafta içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

17. 4675 sayılı Kanun'un *"İnfaz Hâkimliğince Şikâyet Üzerine Verilen Kararlar"* başlıklı 6. maddesi şöyledir:

"Şikâyet başvurusu, 5 inci maddede yazılı sürenin geçmesinden sonra veya infaz hâkimliğinin görev ve yetki alanı dışında kalan bir karar, işlem veya faaliyete karşı ya da başvuru hakkı olmayan kimselerce yapılmışsa infaz hâkimi, başvuru dilekçesini esasa girmeden reddeder; şikâyet başvurusu başka bir yargı merciinin görevi içerisinde ise o mercie gönderir.

Şikâyet başvurusu üzerine infaz hâkimi, duruşma yapmaksızın dosya üzerinden bir hafta içinde karar verir; ancak, gerek gördüğünde karar vermeden önce şikâyet konusu işlem veya faaliyet hakkında re'sen araştırma yapabilir ve ilgililerden bilgi ve belge isteyebilir; ayrıca ceza infaz kurumu ve tutukevi ile ilgili Cumhuriyet savcısının da yazılı görüşünü alır. Disiplin cezasına karşı yapılan şikâyet üzerine infaz hâkimi, hükümlü veya tutuklunun savunmasını aldıktan ve talep edilen diğer delilleri toplayıp değerlendirdikten sonra kararını verir. Hükümlü veya tutuklu, savunmasını, hazır bulunmak ve vekaletnamesini ibraz etmek koşuluyla avukatıyla birlikte veya avukatı aracılığıyla yapabilir. İnfaz hâkimi gerekli görmesi durumunda hükümlü veya tutuklunun savunmasını ceza infaz kurumunda da alabilir.

İnfaz hâkimi, inceleme sonunda şikâyeti yerinde görmezse reddine; yerinde görürse, verilen kararın veya yapılan işlemin iptaline ya da faaliyetin durdurulmasına veya ertelenmesine karar verir.

İnfaz hâkimi, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre inceleme ve işlemlerini yürütür ve kararını verir.

İnfaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren yedi gün içinde Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Kanunlarda infaz hâkiminin onayına tabi olduğu belirtilen hususlarda da bu hüküm uygulanır.

İtiraz, infaz hakimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine yapılır. İnfaz hâkimi aynı zamanda bu mahkemenin üyesi olduğu takdirde itirazla ilgili karara katılamaz."

18.6/4/2006 tarih ve 26131 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girenCeza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün*"İdare ve gözlem kurulu"* başlıklı 34. maddesi şöyledir:

"(1) İdare ve gözlem kurulu; kurum müdürünün başkanlığında, gözlem ve sınıflandırmadan sorumlu ikinci müdür, idare memuru, cezaevi tabibi, psikiyatrist, psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen, infaz ve koruma başmemuru ile kurum müdürü tarafından teknik personel arasından seçilen bir görevliden oluşur.

(2) Birinci fıkrada sayılan personelin tamamının kurumda bulunmaması hâlinde, kurul mevcut olanlarla oluşturulur. "

19. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük 'ün *"İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri"* başlıklı 40. maddesi şöyledir:

"(1) İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir;

a) Hükümlülerin suç türlerini belirleyerek, durumlarına uygun kurumlara ayrılmaları ve bunlara uygun olacak infaz ve iyileştirme rejimini saptamak,

b) Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek,

c) Kurumlarda kalmakta olan hükümlüleri gruplandırmak,

d) Hükümlülerin kalmakta oldukları odaları değiştirmek,

e) Hükümlülerin bireysel olarak, psiko-sosyal yardım servisince hazırlanan iyileştirme programlarına uyumunu ve sonuçlarını değerlendirmek,

f) İyileştirme programları kapsamında spor alanları, çok amaçlı salon, kütüphane ve iş atölyelerinden yararlanma gibi faaliyetlere katılabilecek durumdaki hükümlüler ile kurumun iç

hizmetlerinde çalıştırılacak hükümlülerin belirlenmesi ile ilgili karar almak,

g) Tehlikeli hâli bulunan ya da örgüt mensubu olan hükümlülerle ilgili olarak, telefon görüşmeleri ile radyo, televizyon yayınları ve internet olanaklarından yararlanma hakkının kısıtlanmasına karar vermek,

h) Açık kurumlar ile eğitimevlerinde bulunan hükümlülerin kurum dışındaki eğitim, ağaçlandırma, çevre düzenlemesi ve temizliği, doğal afet sonrası yardım, tiyatro çalışmaları gibi sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılacak hükümlülerin kurum dışına çıkabilmeleri için karar almak,

ı) Açık kurumlarda ve eğitimevlerinde kalan hükümlülerin, oda ve eklentilerinde bulundurabilecekleri eşyaların cinsleri ve miktarlarını belirlemek,

j) Koşullu salıvermeye ve uygulanacak infaz rejimine esas teşkil edecek iyi hâl kararını almak,

k) Mevzuatla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

(2) İdare ve gözlem kurulu yukarıda sayılan görevlerini yerine getirirken diğer kurulların önerilerini de dikkate alır.

(3) İdare ve gözlem kurulunun (b) ilâ (ı) bentlerinde sayılan görevleriyle ilgili olarak aldığı kararlarla diğer kurulların kararları arasında uyumsuzluk bulunması durumunda, psiko-sosyal yardım servisinde çalışan personelin görüşü de alındıktan sonra, idare ve gözlem kurulu tarafından verilecek karar uygulanır. "

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Seyfi HAN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/10/2024 tarihli toplantısında;,dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

21. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

22. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. / (Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

23. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

24. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı yanında, idari yargı ile mahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı söz konusu olduğundan bahisle, görevli yargı yolunun belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verildiği; ancak bunun ara kararı ile değil, dosyanın kapatılıp karar numarası alınmak suretiyle yapıldığı görülmüştür.

25. Bu haliyle, AğırCeza Mahkemesince verilen karar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

26. Ancak, idari ve adli yargı yerleri arasındaolumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından ve adli yargı dosyasının, son görevsizlik kararını veren mahkemece, ekinde idari yargı dosyasıile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin başka bir noksanlık dabulunmadığı anlaşıldığından, idari ve adli yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

27. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın,davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

28. Dava, davacınınCeza ve İnfaz Kurumunda geçirdiği tutukluluk sürecinde, haksız şekilde tehlikeli tutuklu kararı alınarak haklarının kısıtlandığı iddiasıyla uğranıldığı ileri sürülen manevi zararın tazmini istemiyle istemiyle açılmıştır.

29. Dosyanın incelenmesinden, davacının Sincan 2 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün kendisi hakkında uygulanan tehlikeli tutuklu uygulamasının kaldırılması istemiyle infaz hakimliğine talepte bulunduğu, infaz hakimliğince şikayetin kabulüne, Sincan 2 nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün 20/07/2022 tarihli ve 2022/1436 sayılı kararının iptaline, tehlikeli tutukluluk statüsüne ilişkin kararın, daha sonra da havalandırma, televizyon yayınları olanaklarından yararlanma hakkını kısıtlayan kararların yeniden değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle dosyanın ceza infaz kurumuna tevdine edilmesine karar verildiği, Kurum İdare ve Gözlem Kurulu Başkanlığı tarafından yeniden değerlendirme yapılması üzerine03/11/2022 tarih ve 2022/2129 sayılı kararı ile *"tehlikeli tutuklu statüsünde değerlendirilmesine, radyo, televizyon ve internet olanaklarının kısıtlanmasına, havalandırma süresinin 1 saat süre ile sınırlı tutulmasına"* karar verildiği bu karara karşı yeniden şikayet yoluna başvurulduğu veşikayetin Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğinin 06/12/2022 tarih ve E.2022/7570, K.2022/7696sayılı kararı ile *"şikayet edenin şikayetinin kabulüne, sincan 2 nolu f tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumu müdürlüğünün 03/11/2022 tarihli ve 2022/2129 sayılı kararının iptaline, infaz hakimliğinin kurum yerine geçerek karar verme imkanının olmaması nedeniyle iş bu karar sonrasında yeniden değerlendirme yapma yetkisinin ceza infaz kurumunun takdirinde olduğuna,"* karar verildiği ve kesinleştiği anlaşılmıştır.

30. Olayda; davacı iddiası, yukarıda hükümlerine yer verilen 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu'nun 4. maddesinde yer alan *"...Hükümlülerin cezalarının infazı ... gibi işlem ve faaliyetlere"* ilişkin olup, bu şikayetleri incelemenin ve karara bağlamanın İnfaz Hâkimliğinin görevinde olduğu düzenlemesine istinaden, bu konulardaki şikayetlere bakmakla adli yargı yerinin görevli olduğunun belirlendiği; kaldı ki dosya içerisinde yer alan kararlardan da davaya konu işlemler için İnfaz Hakimliğine başvurulduğu ve inceleme yapıldığı da anlaşılmaktadır.

31. Bu durumda aynı şikayetten kaynaklananmanevi tazminat istemli davanında adli yargıda görülen davanın devamı niteliğinde, aslına bağlı bir talep olması nedeniyle adli yargı mercii tarafından değerlendirilmesi gerektiği, ancak Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargı içerisinde hangi yargı merciinin bu davalara bakmakla görevli olduğu hususunda karar verme yetkisi bulunmadığı gözetildiğinde, bu belirlemenin ilgili yargı kolunun kendi içerisinde yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

32. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Manavgat 2. Ağır Ceza Mahkemesinin başvurusunun reddi ile mahkemece verilen 22/01/2024 tarih ve E. 2023/629, K.2024/29 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Manavgat 2. Ağır Ceza Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN REDDİ ile mahkemece verilen 22/01/2024 tarih ve E. 2023/629, K.2024/29 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/10/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Seyfi
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	HAN

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN